

A tanfolyamot különösen azok részére tervezték, akik információs szakemberek képzésével foglalkoznak és az előadásokat úgy állították össze, hogy a tanfolyamon nyert ismeretek alapján a résztvevők hasonló tanfolyamokat rendezhessenek saját országaik tájékoztató szakemberei részére. A tanfolyam hivatalos nyelve az angol, a részvételhez az angol nyelvtudás feltétlenül szükséges. 12 résztvevőt fogadnak támogatással a tengerentúli UNESCO tagállamokból, és további 8 résztvevőt saját költségre.

Életrajzzal jelentkezni lehet: Mr. Jan SYGITOWICZ
Director General
CINTE
Warsawa 68.
Al. Niepodleglosci 188.
POLAND

Tájékoztatói szakemberek képzése és továbbképzése a Szovjetunióban

Felismerve, hogy az információs rendszer működésének maximális hatékonyságában a legfontosabb szerepet a magasan képzett szakemberek játsszák, a SZU-ban nagy figyelmet szentelnek ezen a területen a képzésnek és a továbbképzésnek.

Néhány példa a tudományos és műszaki tájékoztatáshoz közvetlenül kapcsolódó speciális tanfolyamok tárgykörére:

adatfeldolgozás és szétsugárzás gépesítése és automatizálása;

műszaki és tudományos könyvtárosi és bibliográfusi képzés;

alkalmazott nyelvészet;

műszaki és tudományos irodalom szerkesztése, kiadása;

a műszaki és tudományos archívumok tevékenysége és a tájékoztatás.

Ezek a tanfolyamok évente több mint 1000 szakembert képeznek ki.

Az egyetemi képzés előadásokból, gyakorlatból és laboratóriumi munkából áll. A hallgatók egyéni munkát végeznek és részt vesznek a tudományos diákkörök tevékenységében is. Az oktatás folyamán a hallgatók mind az általános műszaki tárgyakból /felsőbb matematika, fizikai elektronika stb./, mind speciális tárgyakból /a műszaki és tudományos tájékoztatás alapjai, rendszertervezés és -keresés nyelvei stb./

kapnak képzést. Bevezető tanulmányokat folytatnak a tájékoztató központokban használatos technikából, vizsgákat tesznek és tesztekkel oldanak meg, szakdolgozatot írnak a tudományos tájékoztatás időszeri kérdéseiről.

Az automatizált ellenőrző rendszer alrendszereként létrejött automatizált tudományos és műszaki információs rendszer a speciálisan képzett szakemberek számának rendszeres növelését igényli.

A SZU-ban kiépítették az információs szakemberek továbbképzésének rendszerét, mely szervezetenként szorosan kapcsolódik a tudományos és műszaki információs rendszerhez. Az oktatás, a tudományos módszertan és a koordinálás központja az Információs Szakemberek Továbbképző Intézete, amelyik az Állami Tudományos Műszaki Bizottság felügyelete alatt működik.

A különböző ágazatokban, a köztársaságokban és a regionális területeken a mindenkori kívánalmaknak megfelelően rendeznek tanfolyamokat.

Az általános továbbképző tanfolyamokon kívül még szemináriumokat is rendeznek az aktuális tájékoztatási kérdésekről. A szemináriumokat - egyetlen alkalom vagy előadássorozat formájában - rendszerint munkaidőben tartják.

Gyárak egy-egy csoportja a legfrissebb eredmények tapasztalat-cseréjeként is rendezhet továbbképzést. A tájékoztató intézetek középszintű képzettségű személyzetének is szerveznek tanfolyamokat.

A Továbbképző Intézet a VINITI-nek 1963 óta tartott továbbképző tanfolyamait vette alapul, és így kellő tapasztalatai vannak e téren. Az elmúlt 9 évben több mint 6000 szakember vett e tanfolyamokon részt, továbbá 300-an külföldről a KGST és a fejlődő országok intézményeiből.

Jelenleg évente 2000 fölött van az Intézet által rendezett tanfolyam hallgatóinak száma; ez 1975-re 8000-re nő.

A tanfolyam - ha a hallgató ennek idejére munkája alól felmentést kapott - ideje 2 hónap, egyébként 5 hónap. Van nappali, esti és levelező tanfolyam. A tanfolyamokat a következő 5 tárgyban tartják:

szervezés, a tudományos tájékoztató munka gazdasági kérdései és tervezése;

az információs források elemzése és rendszerezése, az információs kiadványok készítése;

referenzs és tájékoztató szolgáltatások;

a tájékoztató munka gépesítése és automatizálása;

a tudományos és műszaki információk szétsugárzása.

Az Intézet személyzete a következő 6 szakterületen dolgozik:

elmélet, a tudományos tájékoztató munka szervezése és gazdasági kérdései;

adatgyűjtés és elemzés;

a könyvtári szolgáltatások technikája, módszerei;

a tudományos és műszaki tájékoztatás rendszere és alkalmazásának technikai eszközei;

a tudományos és műszaki információk szétsugárzása;

reprográfia és szervezési technika.

Az Intézet laboratóriumokkal és a tanfolyamok tematikájának oktatásához szükséges gépekkel jól felszerelt, a könyvekről az Állami Műszaki Könyvtár fiókja gondoskodik. Az előadásokat publikálják, de szakkönyvek és kézikönyvek is rendelkezésre állnak az előadott tematikában.

Az Intézet a főbb ipari központokban fiókinézetek felállítását tervezi. A következő lépcső pedig a differenciált szintű tanfolyamok szervezése lesz.

Az ágazati információs központokban dolgozók számára az intézetek rendezik a továbbképzést. 1971-ben több mint kétezeren vettek részt a tanfolyamokon. A hallgatók a tanfolyam idejére munkájuk alól felmentést kapnak. A tanfolyam tematikáját és szinopszisát 160 órás keretben állították össze:

a tudományos és műszaki tájékoztatás szerepe a tudományos és műszaki haladásban;

a tájékoztatótudomány tartalma, céljai és forrásai, hogyan kell ezeket elemezni és szintetizálni;

kiadványtipusok és használatuk;

referenz anyagok és szolgáltatás;

az információ-szétsugárzás alapeljárási, módszerei és eszközei;

az információkeresés rendszere;

a tájékoztatói tevékenység gépesítése és automatizálása;

a tájékoztató munka szervezete - a tanfolyam tananyaga.

A kidolgozott tematika keret, amelyet az egyes ágazatok a maguk igényei szerint módosítanak. A tanfolyamokat itt is vizsga zárja.

Az egyes köztársaságok is szerveznek továbbképző tanfolyamokat, a hallgatókat ugyancsak felmentik a munka alól. A tanfolyamok időtartama a tanulmányozott tárgytól függően változó. A tematika összeál-

litásánál az adott köztársaság gazdasági, ipari problémáira vannak tekintettel. 1971-ben a köztársaságokban is mintegy 1000 fő végezte el a tanfolyamokat.

Az ágazati, regionális központok tanfolyamai némileg eltérnek a leirtaktól. Ezeket a gyakorlati munkafolyamatokra koncentrálnak és átlagban 70 órás tanfolyamokat rendeznek. 1971-ben 6000 résztvevőjük volt.

A legjobb információs rendszer sem tud azonban sikeresen működni, ha felhasználóit nem oktatják. Ezért a tájékoztatási szakemberek képzése és továbbképzése mellett a felhasználók képzését is megszervezték.

Az ország felsőoktatási intézményeiben fakultatív tanfolyamok vannak a tudományos és műszaki tájékoztatás alapelveiről. A kutató- és tervezőintézetek és más szervezetek kutatói és mérnökei működésük megkezdésekor a tájékoztató részlegeknél kötelesek idejük egy részét tölteni, hogy megismerkedjenek az országos információs rendszerrel és megtudják, hogyan kapcsolódhatnak a rendszerhez.

Az ipar különböző ágazatainak vezetőképző tanfolyamain 8-10 órás előadássorozatot tartanak a tudományos és műszaki tájékoztatás alapelveiről.

A tömegközlés eszközeit egyaránt felhasználják a továbbképzés folyamán és az információ felhasználásának propagálására. A televízió oktatási programjában minden évben szerepelnek előadások az információ használatáról. Az előadások szövegét ki is adják, és ezek igen keresettek. Filmek is készülnek a témában.

A szolgálat előtt és alatt nyújtott képzés gondoskodik a rendszer számára a képzett személyzetről és ezáltal válik a rendszer igazán hatékonyvá.

/UNESCO Bulletin for Libraries, 28.k. 1.sz. 1974. p.29-33./

A felhasználók oktatása a Szovjetunióban

A felsőoktatási szervek feladata nemcsak az, hogy szakembereket képezzen, hanem az is, hogy a hallgatókat ránevelje a folyamatos továbbfejlesztésre, a megszerzett ismeretek felújítására is. Ehhez a hallgatóknak az egyetemeken el kell sajátítaniuk a könyvtárak, azok tájékoztatási apparátusának használatára, az irodalomkutatás módszereire vonatkozó ismereteket, vagyis a könyvtári-bibliográfiai ismeretek alapjait.

A 60-as évekig könyvtári ismeretek oktatása csak néhány felsőoktatási intézményben zajlott.